

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Štev. 147.

V Ljubljani, v ponedeljek 1. julija 1901.

Letnik XXIX.

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „
četrt „ 6 „ 50
mesec „ 2 „ 20.

V upravnštvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „
četrt „ 5 „
mesec „ 1 „ 70.

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravnštvu v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Vabilo na naročbo.

S 1. julijem se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v upravnštvu:

Vse leto 20 kron. Četrt leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. Četrt leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ Jeden mesec 2 K 20 h
Plačanje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravnštvu „Slovenca“.

Kranjski deželni zbor.

(VII. seja dne 1. julija.)

Deželni glavar pl. Detela otvori sejo ob 9. uri; vlado zastopa deželni predsednik baron Hein.

Deželni glavar pl. Detela odgovarja na interpelacijo gledé žirovske ceste ter naglašja, da je preje treba uravnati potoka Soro in Račevo, preden se more izdelati načrt za cesto. Splošni načrt za uravnavo potokov je že izgotovljen in morda bode dež. odbor že v bodočem zasedanju predložil načrt glede zgradbe ceste.

Poslanec Pfeifer je vložil in vtemeljil naslednji nujni predlog:

Dne 26. pret. meseca pogorela je vas Vel. Mraševo v krškem okraju. Škoda vsled požara je uradno cenjena na 124.000 kron; 24 gospodarjev je brez strehe, brez živeža, brez obleke; zavarovalnina znaša samo 32.000 kron; beda je velika. Z ozirom na to se stavi nujni predlog: Slavni dež. zbor skleni:

Pogorelcem vasi Vel. Mraševo nakloni se izdatna deželna podpora; predlog izroči se fin. odseku, da nasvetuje v prihodnji seji primerno podporo.

Ce je kdo potreben hitre pomoči, po trebnosti so je pogorelci iz Vel. Mraševega, katerim je strašni požar uničil vse njih premoženje. Gospod okrajni glavar Krški je takoj ogledal škodo na licu mesta ter uvidevši, da so ubogi pogorelci brez hrane, razdelil usmiljenega srca po izreku »dvakrat da, kdor hitro da« med pogorelce 1000 kron, katere si potem vrne iz podpor in milodarov nabranih za uboga pogorelce. Iz tega se vidi, da je predlog nujen; prosim, da visoka zbornica pritrdi nujnosti.

Grozni požar, ki je zadel 24 gospodarjev iz vasi Vel. Mraševo, znan je vis. zbornici iz današnjega mojega predloga. Da se osebno prepričam o velikosti nesreče, podal sem se na pogorišče ter videl, da je 23 gospodarjem vse popolnoma pogorelo, enemu gospodarju pa je ostalo le gospodarsko poslopje.

Ko je ogenj nastal, bili so ljudje na polju, reveži niso rešili nič, niti poslopja, niti živeža, niti obleke, niti pohištva, vse je zgorelo, tudi 13 prašičev, potem seno, detelja, ječmen, kar so bili pred kratkim spravili pod streho.

Požarne brambe, ki so prihitele iz Sv. Križa, Št. Jerneja, Leskovca in Krškega na pomoč, zabranile so, da ogenj ni dalje segel. V kratkih trenutkih prišlo je 24 gospodarjev ob premoženje 124.000 kron, ki se pokrije z malenkostno zavarovalnino 32.000 kron.

Nesrečni pogorelci so zadolženi in ubožni, kar ni čudno vsled večletnih slabih letin, in ker je ta vas pred 38 leti popolnoma pogorela; takrat so iz svoje hoste vzeli stavbeni les za zgradbo novih poslopij, tako da jim sedaj primanjkuje stavbenega lesa.

Dotični gospodarji, ki spadajo pod občino Cerklje, so obremenjeni z velikimi nakladami že dolgo let; občina Cerklje gradila je pred kakimi 25 leti šolo, pred tremi leti župnišče, dalje šolo v Podlogu, radi katere se je občina zadolžila; v kratkem treba bo graditi cerkev v Cerkljah, razširiti tamno pokopališče in ondotno šolo.

Iz teh kratkih podatkov vidi vis. zbornica, da so pogorelci vredni in potrebni izdatne deželne podpore, za katero tu v imenu teh revežev prosim slavni dež. zbor. Nj. prevzvišenost gospoda deželnega pred-

sednika pa prosim, da blagovoli izposlovati podpore pri Nj. Veličanstvu presvetlem cesarju in pri visokem ministerstvu, ob enem pa naj odredi nabiranje milodarov po kranjski deželi in da se davki ne bodo izterjevali.

Prosim, da se moj predlog izroči finančnemu odseku, da v prihodnji seji nasvetuje izdatno podporo za pogorelce iz Vel. Mraševega.

Zbornica sprejme predlog.

Posl. Šubec poroča o prošnjah županstva v Št. Jerneju proti novi šoli v Vrhpolju in županstva v Boštanju proti novi šoli v Vrhovem. Ker dež. zbor ni kompetenten v tem vprašanju, poročevalec predlaga, da se prošnji zavrneta.

Glede ceste iz Loke v Kranj zbornica sklene: Dež. odboru se naroča, da še v tem zasedanju predloži dež. zboru svoje poizvedbe in priprave, oziroma načrt zakona za uvrstitev okr. ceste Loka-Kranj med dež. ceste.

Posl. Jelovšek poroča o preložitvi okr. ceste med Spod. in Zgor. Gorjama. Zbornica pritrdi preložitvi in vsprejme dotični načrt zakona.

Posl. Jelovšek dalje poroča o prošnji posestnikov z Dobrove za uravnavo Gradašice. Zbornica prizna nujnost uravnave ter naroči dež. odboru, da si dež. hidrotehnik čim preje ogleda razmere na licu mesta in naredi načrt.

Posl. Povše pa opozarja na to, da se že načrt za osuševanje ljubljanskega barja ozira na uravnavo stranskih pritokov, torej tudi Gradašice. (Dalje prih.)

Bohinjski gozdi.

Liberalci se strahovito jeze, da smo jih prijeli zaradi bohinjskih gozdov. Zaveznik naših liberalcev, nemški nacionalc Schalk, je v drž. zboru interpeliral, da se naj nikar bohinjskim kmetom ne prodajajo gozdi. Kaj so pač bohinjski gozdi Schalku mar, saj on komaj ve, kje je Bohinj! A bil je informiran gotovo od kranjske liberalne strani, ker je spravil v interpelacijo tudi napade na »klerikalizem« in na »konsum«, ravno tako, kakor naši liberalci. Prijeli smo pri

tem tudi g. Pirca, naj on pove, kako je s to stvarjo. G. Pirc nam je podal celo vrsto popravkov, ki pa so taki, da jih nismo dolžni sprejeti, zlasti zaradi tega, ker je v njih obilo Pirčeve lastne hvale. Vendar priobčimo tu vsaj enega, ker v ostalih ni itak nič stvarno novega. G. Pirc popravlja:

Na podstavi § 19. tis. zakona zahtevam od č. uredništva tukajšnjega dnevnika „Slovenca“, da priobči sledeči popravek članka, izišlega pod gorenjem naslovom v 127. št. „Slovenca“ z dne 5. junija t. l. in sicer na mestu in ob času, kakor zakon zahteva. 1. Ni res, da sem jaz ponatisnjeval v „Kmetovalcu“ članke iz „Slovenca“ o gorenjskih planinah, pač pa sem priobčil 6 dolgih izvornih člankov, v katerih niti ni bilo celih štirih vrstic ponatisnjenih iz „Slovenca“. 2. Ni res, da sem bil jaz takrat v slovesu klerikalizma, temveč je res, da me je že dolgo poprej napadel „Slovenec“ kot liberalca in sicer zaradi moje deželnozbornske kandidature na Gorenjskem. 3. Ni res, da sem se jaz zaradi bohinjskih razmer obračal na g. drž. poslanca Povšeta, kajti o teh razmerah sem bil jaz izmed vseh Slovencev takrat najbolj informiran. 4. Ni res, da sem jaz pod min. Thunom prenehal vsako delovanje za Bohinj, res je marveč, da sem delal do zadnjega časa, kajti že lansko jesen sem na treh uradnih predavanjih priporočal Bohinjecem brez zamude kupiti jim ponujene parcele po nastavljenih cenah. V Ljubljani, dne 27. junija 1901. Gustav Pirc, ravnatelj c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Mi pa oprašujemo: Kdo je tisti, ki je nahujskal nemške nacionalce, da so se vrgli na »klerikalne« Bohinjec, ko so ogledali dr. Šusteršiča? Drugi ne more biti, nego kranjski liberalci! G. Pirc trdi, da on ni bil, dobro, vprašamo dalje: kateri je pa bil? Daleč od g. Pirca ne more biti, ker se že iz sloga interpelacije vidi, da je na Kranjskem skovana. Zaman v „Narodu“ g. Pirc sebe pere, nam laži očita in liberalce hvali. Kot veden madež bo ostalo kranjskim liberalcem, da so iz strankarskih ozirov se izdajalsko združili z Vsenemci, najhujšimi sovražniki našega ljudstva. Bohinjci naj si pa vsakega liberalca le desetkrat ogledajo, predno mu kaj verjamejo!

LISTEK.

Borovčev Janez.

Črtica iz modernega dijaškega življenja. Spisal I.—s.

Oblak prahu je zakrival cesto...

Dva konja sta udarjala s kopiti ob kamenje in hitro je drčal proti Volčjemu ličen koleselj. Borovčev Janez se je peljal domov.

Solnce je ravno izšlo nad gorami, in je stalo na nebem oboku svetlo in jasno, kakor diamant v zbirki kristalov. Nikjer ni bilo videti meglice. Nebo je bilo čisto ko ribje oko.

Gozd je skrivnostno šepetal, in v lahkem vetriču so se pipogibale vejice dreves, in visoke jelke so pripovedovale svoje po-vesti.

Metuljček je letal od rožice do rožice in srkal med, cvetka pa se je zadevala ob cvetke, in objele so se in hvalile so stvarnika, ki jim je dal tako krasno obleko.

Ptički so prepevali. Visoko proti nebu je letel škrlanec in v višavah žvrgolel svoje vesele pesmice.

Bilo je krasno jutro...

Ošabno in samozavestno je sedel Janez na vozu in pušil smodko. Mal, zelen klobuček mu je čepel na glavi, nekoliko nazaj pomaknjen. Njegove nekdanje bistre oči pa so zrle skozi zlatoobrobiljen nanosnik v svet. Nos ni bil primeren in nad zgornjo ustnico se je kazala neka senca, ki je jasno kazala, da bo tam nekdanji Borovčev Janez imel brke. Vedno in vedno je bil z roko pri svojem mahu ter ga vlekel in vlekel; a mati narava mu ga je bila prereditko nasejala v veliko nejevoljo našega junaka. Obleka mu je bila še dokaj pristojna in novi črevlji so mu tičali na nogah.

»Janez, ali boš že kmalu doktor?« tako ponižno vpraša stari Borovec, ki je vozil svojega gosposkega sina domov. Sin mu pa osorno odgovori:

»Bom že doma povedal, sedaj ne morem, saj mi bo ta vaša koreta še vse kosti zrahljala!« In Borovec je molčal.

Voz je pridrdral v vas. Vse je gledalo Janeza in otroci so se mu še celo odkrivali. A Janez jim je komaj vidno odzdravljaj.

»Proketo«, je zamrmral med zobe,

»sedaj pa ne bode ne konca, ne kraja, vedno me bodo vpraševali ti kmetavzi, kedaj da izstudiram. O nikdar bi me Volčje ne videlo, ako bi mi tako zelo denarja ne bilo treba!«

Voz je obstal pred malo, a lično zidano hišo. Na pragu so stale mati in sestra. Mati hiti sinu, ko ga zagleda, nasproti in ga objame. A ta se ji hitro izvije iz rok, in videč očeta, kako jemlje njegovo prtljago raz voz, mu zakliče:

»Pa ne jemljite tako trdo! Ali menite, da imate matiko v rokah!«

Očeta je zbudila ta beseda, a vendar je molčal...

Janez hiti v izbo, in se vsede čemerem za mizo, poprej pa pogrne ruto na klop.

»Tega ti pač ni treba, saj pri nas je vse čisto«, mu pravi mati; a on odvrne:

»Naj bo čisto, pa je staro in vse luknjičavo. Človek je kar v strahu, da bi ga črvi ne napadli, in mu ne preglodali hlače!«

Mati in oče sta se spogledala. Ta Janez ni več njiju sin; njiju Janez je bil pred tremi leti, ko je odhajal na Dunaj, tako dober in ljubeznjiv, a ta je osoren, ošaben. Pa molčala sta.

Mati je hitela v kuhinjo, da prinese sinu kaj prigrizka; tudi je danes kupila pri vaškem gostilničarju vina, da bolj postreže svojemu ljubčku Janezu. Vse to je postavila na mizo.

Janez je hitro povzril vse, kar mu je prinesla mati, a ker mu še vedno ni bilo dovolj vina, je poslala mati njegovo sestro Lizo še po pol litra. Tudi ta je hitro izginil v notranjost gospoda medfeinca.

»Ali je bilo dobro?« je ponižno vprašala Borovčevka.

»Bo že, ko ni boljšega«, je bil osoren odgovor sina.

»Povej nam no, povej, kako se kaj imaš na Dunaju«, vpraša oče.

»Slabo, denarja ni, s tistimi borimi 20 gld., ki mi jih pošiljate na mesec, tam gori mi ni moči izhajati; ali mislite, da je Dunaj Vovčje...? Proketo...«

»Nak, klet pa ne boš pod mojo streho! Tega pa že ne, vsaj dokler bom jaz gospodaril ne«, mu seže oče v besedo.

»Kaj, da bi še govoriti ne smel, to bi pa ne bilo napačno; ali mislite, da mi go-

Tožba nadučitelja A. Dreota v Dobrlivasi zoper kmetico U. Matevžič.

(Dopis iz Celovca.)

Stvar tožbe je našim bralcem že znana. Nadučitelj A. Dreota je tožil kmetico U. Matevžič v Lovankah radi razžaljenja časti, češ, da ga je po krivem obdolžila, da je on (Dreota) v šoli učil, da se tretji zakrament imenuje „golaž“. Pri obravnavi dne 3. aprila pred okrajnim sodiščem v Dobrlivasi je bila Matevžič obsojena na 7 dni zapor. Zoper to je vložila priziv; isto pa je storil tudi nadučitelj Dreota, češ, da je kazen — prenizka.

Dne 7. junija se je v ti zadevi vršila pred c. kr. deželnim sodiščem v Celovcu druga obravnav. Predsedoval je dež. sodnik svetovalec dr. Moritsch, tožitelj Dreota je zastopal dr. Abuja, obtoženo Matevžič dr. Rosina iz Maribora.

Zagovornik dr. Rosina je povdarjal med drugim: Po načelu, da je najboljša obramba udarec, je tožnik takoj vložil tožbo zaradi razžaljenja časti. Tožil je bojzljivo žensko, vdovo, ki naj bi se s tem strahovala, dasi so isto govorili tudi drugi ljudje. Jaz sodim, da razsodba prvega sodnika pred juristično kritiko ne more obstati.

Ko je dokazal, da se iz pogovorov ne da izvajati njena krivda, je nadaljeval:

Kaj pravi § 493? V odd. 2. tega paragrafa berem: „Kazen zasluži ne samo prvi povzročitelj, marveč vsakdo, kdor taka razžaljenja na časti skuša dalje razširjati“. V smislu te postavne določbe manjka tako objektivni kakor tudi subjektivni učin, da bi se mogla obtožena obsoditi.

Če tožitelj (Dreota) trdi, da v tem oziru še nikoli ni kaj zakrivil, smatram to izjavo za napačno. Mogel bi (in stavil bom dotični predlog), dokazati, da je tožilec zaradi izrekov o veri imel že sitnost. Bilo je to ob času, ko je bil kn. šk. duh. svetovalec in župnik v Trbižu katehet na tamošnji šoli. Takrat se je oglašilo pri katehetu mnogo posestnikov, ki so izjavili, da je učitelj Dreota o božanstvu Jezusovem govoril kot o modrem možu, in nastala je govorica, da je učitelj odrekel osebi Jezusovi božanstvo. Slučaj se takrat ni zasledoval in ne more se trditi, je-li učitelj Dreota kaj takega izrekel ali ne. Ali to stavljam pod dokaz, da so prišli posestniki h katehetu in da so vprašali, je-li dovoljeno, da učitelji v šoli kaj takega store. To trditev stavljam pod dokaz in imenujem za priče posestnika K. O. na Jezerci in L. O. v Voglah. Če visoki sodni dvor ne pride po drugem dokazovanju do oprostivne, predlagam, da se današnja obravnavna preloži ter zaslišijo priče.

Mislim, da prvi sodnik ni storil prav, ko ni zaslišal otrok, zlasti hčere obtoženke; z ljubeznivim ravnanjem bi se mu bilo posrečilo, izvedeti resnico. Če visoki sodni dvor ni v stanu, že danes oprostiti obtoženko, predlagam, da se obravnavna preloži zato, da se zaslišijo priče U. Matevžič, B. Heselj, A. Vovk.

Visoki sodni dvor! Tožitelj (Dreota) se je

speski ljudje vedno v cerkvi tičimo, kot kmetje? To ni nič, to ni oliko.“

„Tako daleč si že prišel, sin“, mu reče mati z bridkim glasom, „ali sva te midva z očetom tako učila?“

„Pustite to, jaz sem zaspan. Kje bom pa ležal?“ je vprašal sin, da bi se odtegnil sitnemu pogovoru.

In mati je šla z njim gori v izbo, mu napravila mehko posteljo, in sin je kmalu trdno zaspal. Globoko smrčanje je bile slišati v izbi.

Dolgo je Janez spal. Že je stalo solnce visoko na nebu, ko se je prebudil in vstal. Sel je doli v hišo, in prvo, kar je storil, je bilo, da je prav robato zaklel, ker ni bilo nikogar doma. Vsi so bili na polju in so delali trdo, trdo, da mu je mogel oče vsak mesec poslati dva desetaka na Dunaj.

Janez pa gre od omare do omare in stika materi po vseh kotih, da bi dobil kak belč. Z robato kletvijo pretakne jedilno omaro, toda ničesar ne najde. Vsede se na klop, a danes ni pogrnil rute, saj je bil sam doma, saj ni matere, da bi ji kazal svoje zaničevanje...

(Dalje prih.)

konečno tudi pritožil zoper prvo obsodbo. češ, da je kazen prenizka; jaz mislim, da ni storil prav. Med omikanimi ljudmi se navadno ne zgodi, da se v pravih zaradi razžaljenja časti kdo pritoži radi prenizke kazni, ker omikanemu človeku zadostuje, da se sodniško dožene, da se je komu res žalila čast. Jaz vidim v vsaki, še tako nizki kazni zadostilo za žaljenje na časti, če je kdo bil razžaljen.

V tem slučaju se je pod samimi olajševalnimi okolščinami zoper žensko, ki je bila doslej neomadeževana, ki je vdova ter mora skrbeti za otroke, izrekla kazen zapor. Jaz mislim, da se mora ta kazen imenovati drakonična. Jaz prosim sodni dvor, da obtoženo oprostí, oziroma dopusti moja dokazila, ali v nepričakovanem slučaju vsaj spremeni kazen v denarno globo.

Dr. Abuja (zastopnik tožitelja Dreota) dokazuje, da je gospa Matevžič iz zlobe in netemeljeno govorila zoper Dreota ter zavija izjave prič. Na prejšnje izvajanje dr. Rosine pravi:

Če gospod zagovornik pravi, da se zasebnemu tožitelju more taka beseda pripisovati, in če se sklicuje na nek izrek, ki ga je baje storil zasebni tožitelj, bi rekel, da je to za nas brez pomena; to se je se le po zagovarjanju spravilo na dan; to bi morala gospa Matevžič vedeti, in sicer takrat, ko je govorila one besede; potem bi imelo smisel, to s stvarjo spraviti v zvezo. Okoliščine, na katere ljudje ob času dejanja niso mislili, so povsem brezpomembne. Ne morem priznati, da bi bili predlogi primerni; tudi ni na tem drugega, kakor zlovoljno besedičenje; na besedah samih ni kaj. Nihče, če je še tako veren, ne more zanikati, da je bil nauk, katerega je Jezus pridigal, izvanredno moder. Če se Jezusu in božanstvu priznava najvišja modrost¹⁾, to ni zaničevalno zoper Boga — človeka; a v besedo se je nekaj dalo, kar ni v njih. Ker je učitelj govoril o Jezusu kot o modrem možu²⁾, je Boga tajil; to je način, ki ga ne morem priznati in ki ni brez ugovora.

Kar se tiče kazni, rekel je nasprotnik: Omikanemu človeku naj zadostuje, da je po obsodbi dobil zadostilo. To zna biti. Treba tudi razločevati, ali se to godi proti omikanim ali neomikanim ljudem; in če imam neomikane ljudi za nasprotnike, more biti zadostilo primerno nižji omiki, in menim, da imamo tak slučaj. Imamo opraviti s priprosto kmetico (!); le potem, če bo kazen primerna, bo za njo neprijetna, le potem bo opustila sovraštvo zoper učitelja³⁾; če pa se ž njo prizanesljivo ravna, bo si morda še le prav dovolila novo obrekovanje. (?) Kazen zlasti ni drakonična, če se postavimo na stališče postavne, in tega stališča ne smemo prezirati, po katerem se taka kaznjiva dejanja kaznujejo z zaporom od 1 do 6 mesecev; in drakonično naj je, če se niti četrtinka najnižje kazni dotični osebi ne pripozna? Olajševalna je samo neomadeževanost in deloma priznanje. Svoje krivde pa gospa Matevžič ni spoznala in priznala; na vse mogoče načine je skušala kazni uiti⁴⁾. Če se temu nasproti pomisli, ali ni nič obteževalnega, kakor je sodil prvi sodnik, moram reči, da se je prvi sodnik motil in da je priziv nadučitelja Dreota upravičen. Gospa Matevžič se je nasproti osebi, ki zasluži spoštovanje (»Respektsperson«), obnašala nedostojno.

Učitelj je za njo oseba, katero mora spoštovati, in če ji je kaj na vzgoji, bi podpirala učiteljevo delovanje. V nevarnosti pa je tudi učiteljev obstanek, in ne sme se dalje prezirati, kako so se polastili tega slučaja, da se podkoplje njegova eksistenca. — Govornik predloži liste »Mir«, »Slovenec« in »Landbote«, ki o stvari »niso pisali dobrohotno⁵⁾«. To je dokaz (??) zato, da je kaznjivo dejanje, katero je storila Matevžič, moglo imeti nedogledne posledice!

¹⁾ Razlika pa je, kako se to storil

²⁾ Zopet pravimo: važna in velika razlika, kako se govori!

³⁾ Tu o kaki sovraštvi niti govor ne more biti!

⁴⁾ Brinila se je pač, kakor vsakdo, ki ve, da je nedolžen!

⁵⁾ To kratkomočno ni res! Ti listi, kakor tudi »Kärnt. Zeitung«, so prinesli o prvi obravnavi samo suho, resnično poročilo brez vsakega dodatka, brez vsake opombe! In da listi poročajo o sodniških obravnavah, to vendar ni kaj novega! Tudi mi si pravice, resnično poročati tudi o sodniških stvareh, ne damo vzeti, bodi potem to dr. Abuji ljubo ali ne! Očitane, da je bilo poročilo »nedobrohotno«, najodločneje zavračamo!

Dr. Rosina: Jaz ugovarjam temu, da se časniki prebero, ker to ne spada h kazenski pravdi.

Ce velespoštovani g. tovariš trdi, da je disciplinarna preiskava kaj dognala, dovoljujem si, o tem malo dvomiti. Kar dožene kaka disciplinarna oblast, za sodnika ne velja kot dognana stvar. Da so otroke zaslišali v šoli in v pisarni, mene in sodnike prav nič ne briga; sodnik mora prepričanje dobiti iz tega, kar se pred njim godi. Iz tega zapisnika si visoki sodni dvor ne bo dobil prepričanje, ker si ga sploh ne more dobiti.

Prav složno bi bilo za sodnike, ko bi se kaka stvar mogla rešiti s tem, da se dobi kak disciplinarni akt ter iz njega kaj prebere. Če tožitelj in njegov zastopnik trdita, da si je obtoženka to obdolžitev izmislila, kažem na to, da v celem zapisniku ni kar najmanj konstatirano, da je ona imela kako nasprotstvo (animoziteto) zoper učitelja. Omenim, da je tudi Lipič rekel, da je njegov fant pripovedoval, da je učitelj drugače učil; ni vedel pa, kako.

Jaz ne trdim, da se je ravno v tem smislu rabila beseda »golaž«, da se je otrok navajal, naj besedo izgovori; da se pa je moralo nekaj zgoditi, o tem sem prepričan. Ali je bilo kako kaznjivo dejanje učitelja ali ne, to ni pojasnjeno. Resnica je, da so otroci to pripovedovali in da je gospa mogla to verjeti. Gospa ni obtožila učitelja! Če bi jo bil učitelj poklical pred se in ji rekel: »Vi razširjate nekaj, česar jaz nisem rekel; jaz Vas morem zagotoviti, da tega nisem storil«, — bila bi žena pomirjena; bilo ji je ležeče le na tem, da ohrani svoje dete nepokvarjeno. Od take ženske ne moremo pričakovati, da kako stvar preudarja z istim razumom, kakor kak odvetnik. — Če g. tovariš trdi, da je »animus injuriandi« (volja koga žaliti) zastarana teorija, moram kazati na to, da se ga drže tudi v najnovejših razsodbah. Reči se pač more, da je obtoženka, niti ko je govorila z Lipičem, ali s svojo sosedo, storila to v zavesti, da žali učitelja Dreota, ker jo je vodila le skrb za svojega otroka.

Ce zastopnik tožitelja hoče uplivati z listi, ter s tem skuša dokazati, da obtoženka zasluži ožstrejšo kazen, v tem ne najdem logične zveze. Ne vem, zakaj bi morala obtoženka trpeti, če se objavi v kakem listu članek, ki je za učitelja Dreota neprijeten⁶⁾. Mene se je tudi dostikrat napadlo, ali mislim sem si: če bi bilo mogoče, se bi list tožil; če pa ni neresnično, kar list piše, mora se to trpeti. S pravdo pa listi niso v nobeni zvezi in obtoženka za to nima odgovornosti.

⁶⁾ Omenili smo že, da se zoper g. Dreota ni objavil noben članek, marveč se je le suho poročalo o obravnavi pred dobrolovaško sodnijo. To stvar je dr. Abuja povsem po nepotrebnem in menda iz starega »prijateljstva« do nas, spravil v pravdo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. julija.

Ugron iz obtoženca napadalec.

Gabrijela Ugrona so že večkrat v ogerskem državnem zboru nasprotniki hoteli politično ubiti, a se jim nikdar ni posrečilo. Njegova priljubljenost pri občinstvu je vsled tega le še rasla. Sedaj je neki Rimler priobčil brošuro, v kateri dokazuje, da je Ugron hotel s tujim denarjem podreti trozvezo. Velik vihar je nastal vsled tega, a zanimivo je, da vlada najhujše ogorčenje proti Ugronu v liberalnih in židovskih krogih. Opravičeno vprašuje praška »Politik«: Kdo je plačal Rimlerja za njegovo »odkritje«? Kdo je poravnal stroške za njegova špijonska pota? Tudi Ferencz Kossuth, katerega slavno ime služi za reklamo družbi, ki prodaja brizgalne, in Gajari, ki se je prej, nego je postal »Mažar«, imenoval »Bettelheim«, sta ogorčena proti Ugronu. Ta pa je v petek govoril v zbornici in ostro napadal trozvezo in svoje nasprotnike. Ugron pravi, da je od leta 1870 sem prijatelj Francozov, ko je bil v njihovem generalnem štabu. Francozi so Ogrom mnogo bolj simpatični, nego Nemci. Francozi nas ne zatirajo, ne izpodrivajo našega jezika, oficirji naše armade niso Francozi, naša mladina ni prisiljena, da se francosko prijavlja. Mi smo se iz zgodovine učili, da so združene države ameriške se osvobodile s francoskim orož-

jem, Italija se je zedinila s francoskim denarjem in s francoskim orožjem. A pokazite mi le en narod, kateri se je osvobodil z nemškim denarjem in z nemškim orožjem! (Viharno odobravanje.) Če bi tu bila kaka opozicijska stranka, ne bi Nemčija tako drzno posegala v naše gospodarske interese. Mene hočete le zato uničiti, ker hočete, da bi v opoziciji ne bilo nobenega mislečega in pogumnega moža, da bi potem delali v deželi, kar bi hoteli.« Dijaki so priredili Ugronu ovacije, katere je pa orožništvo potlačilo. »Vaterland« pravi: »Kdor obsoja Ugrona, ki je hotel z ustanovitvijo francosko-ogerske banke pridobiti sredstva za svojo stranko, mora obsojati tudi vlado, ker istina je, da Banffyjevi volivni fondi se tudi niso nabirali samo po Ogerskem.«

Kulturni boj v Španiji.

Kakor v drugih katoliških deželah vrše se letos tudi v Španiji povodom svetega leta običajne jubilejne procesije. Prve dni je bilo to nekaj tako navadnega in samo obsebi umevnega, da nam sicer »točni in vestni« korespondenčni urad o teh ni niti sporočil. Drugače je pa v novejšem času; skoro vsak dan objavi poročilo, da se je tu ali tam vršila jubilejska procesija. Takoj za tem pa sledi natančni opis napada na »klerikalce« in o veliki ljudski ogorčenosti. To vse se dela bržkone iz ljubezni do »klerikalcev«, ki jo goje v Madridu ali pa šele na Dunaju. Bodisi kakorkoli, res je, da židovsko-framasonska tolpa, s katero gre Sagastova vlada roke ob roki, siloma preprečuje vsak javen nastop katolikov in je sedaj že jela naskakovati cerkve, samostane, semenišča ter prizanaša tudi cerkvenim dostojanstvenikom. Vse to pa se dogaja pred očmi vlade, ki ne gane niti z mezinem in prepusti skrb za red le domači policiji, ki seveda nikomur ne stori nič žalega. Druhal je pri svojem »delu« malone popolno neovirana. Šele sedaj, ko so framasonski hlapci jeli zažigati cerkve in cerkvena poslopja, oglasila se je vlada, toda menda samo radi tega, ker preti v takih slučajih nevarnost tudi javnim državnim in zasebnim poslopljem. Vlada hoče torej sedaj resno nastopiti, piše uradna »Polit. Corr.«, in sicer tako, da bo prepovedala vse prireditve verskega in protiverskega značaja. Izprva se je vendar dostavljalo, da treba od te prepovedi izvzeti verske obhode, ki se odobrajajo že po tradicijah, toda ker ta »dobra srednja pot« po izjavi liberalnih listov »ne bi mogla dati zadostnega poročstva za mir in nobenega varstva (kako skrbno?)« pred silnimi napadi, zahteva jeden del javnega mnjenja, da treba vsaj za nekaj časa prepovedati vsako javno prireditev. Ali ni to liberalno? Zato, ker framasonom v katoliški Španiji ni všeč jubilejska procesija, ker gotovi hlapci židovske lože ne morejo videti duhovnika na javnem trgu, zato naj ne bo več javnih cerkvenih obhodov, zato naj ostane duhovnik v cerkvi! Toda reklo se bo: prepovedane so tudi protiverske prireditve! No, teh pač ni potem treba prepovedovati, ko je voditeljem tolpe že itak ustrezno. — Sedaj pa pride vendarle strah pred ogromno večino katoliškega ljudstva, kajti omenjena »Pol. Corr.« piše dalje: »Nasprotno se je naglašalo in to ne od cerkvi prijazne strani, da bi bila prepoved običajnih javnih manifestacij katoliške cerkve naravnost protizakonita, česar torej vlada ne sme zakriviti. To vprašanje se sedaj v parlamentarnih krogih najbolj razpravlja«. No, tu framasoni pač ne gledajo na zakonitost, marveč Sagasta in njegovi so jeli vendarle misliti, da bi se jim morda res znale kaj hujega pripetiti, ko bi do skrajnih mej razkačilo dobro, pošteno, za sveta svoja verska prava z dušo in telesom vneto ljudstvo. — Vse je sedaj radovedno, kako se Sagasta reši iz zagate, v katero je sam zahvel.

Ogerski konj za Anglijo.

Razhi ljudski zastopniki so trdo prišli angleško vlado, naj jim pokaže, kaj je prav za prav z nakupom ogerskih konj in na Ogerskem s sleparijo, o kateri poročajo časopisje. Angleška vlada je sedaj odredila preiskavo ter poslala na Ogersko dva pooblaščenca. Glasom nekega budimpeštanskega lista odkrila sta ta dva gorostasne stvari. Nad tri milijone kron angleškega denarja je spravil dunajski židovski podjetnik v zvezi z angleškimi. Vlada je dala za vsa-

kega konja 400 gld., podjetnik pa povprečno samo 111 gld., in mesto dobrih rabnih konj so dobili na bojišče sam izvržek, da celo tako žival, ki jo je celo nestroga angleška komisija že preje osemkrat zavrгла. Angleški parlament bo gotovo vesel tega poročila.

Dopisi.

Iz logaškega okraja, 46. jun. (Osebná dohodnina.) Ravnokar se razdeljujejo plačilni nalogi o osebni dohodnini za to leto, dasi rekurzi za prejšnje leto še niso rešeni. Kakor vsako leto zvišala je tudi letos cenilna komisija samovoljno napovedano svoto, ne da bi opravičila svoje postopanje in naznaila, pri kateri točki ji svota ni bila všeč. Tako se nam davek predpisuje, da niti ne vemo, zakaj.

Če se ne motim, so celo na Turškem tako vredili finance, da davkoplačevalec sam lahko kontrolira, pristaja li njemu res taka svota ali ne. V logaškem okraju do tega še nismo prišli. Tu prav nič ne vemo, zakaj naj tako svoto oddamo davčnemu uradu. Če hočemo priti do tega, moramo delati kolekovane prošnje na glavarstvo, naj nam specificeira, pri kateri točki so nam povišali, da vemo, kako rekurirati. Kdor je do sedaj za to prosil, a ne pritisnil koleka za eno krono, moral je plačati kazen in kolek. Je-li tako postopanje v postavi utemeljeno?

Visoka c. kr. deželna vlada je dala posebno duhovnikom z dne 8. marca 1901, št. 3916, pouk, kako naj sestavljajo svoje povedi za odmerjenje osebne dohodnine. Vela ji na taki postrežljivosti! Prosimo jo, da sprotno samo za to, naj gleda, da se tudi cenilne komisije po njem ravnaajo. A te imajo o dohodkih duhovnikov čudne pojme. Naša vlada je pa po dr. Tavčarjevem receptu tako »klerikalna«, da niti enega duhovna ne čelem Kranjskem ni poklicala v cenilno komisijo. Naj naveden le par točk!

1. Manualne maše. Navedeš: To-liko je ustanovljenih maš, toliko farnih itd. Število znaša do 365, pristaviš lahko, da si bil zadržan maševati radi bolezni ali potovanja itd. Nič ne pomaga. Kakor da bi imeli tam stalno rubriko »za manualne maše dobite toliko«, se to leto za letom ponavlja, če tudi dokažeš, da nisi mogel sprejeti niti ene manualne maše, ali če si jo, si moral ustanovljeno oddati. Da bi gospodje ne znali šteti do 365, si ne moremo misliti.

2. Stanovanje. Razglas c. kr. finančnega ministerstva z dne 14. t. m. št. 2103 našteva, kateri prostori so davka prosti. Dokažeš, da na temelju tega razglaša ostane za tvojo osebo komaj poldruga soba, nič ne dé; kar 200 kron ti napišejo.

3. Privatno premoženje. Letos je Kristan v Idriji govoril na shodu socijalnih demokratov, da so kapelani tako ubogi, da celo jesilja — o olju niti govoriti ni — ne morejo kupiti, da bi si okusili za večerjo na kolekturi dobljeni fižol, a naša cenilna komisija pa taksira kapelana, kot da ima 50.000 kron privatnega premoženja, češ on štedljivo živi. Torej naj ljudje upravljajo, da ne bo treba davka plačevati, če si človek kaj pritrga! Dokaže se ji, da ko bi v dobi vsega službovanja vse dohodke dajal v hranilnico, a on tako štedljivo živel, da bi se hranil le od zraka in vode, ki sta pa še hvala Bogu brezplačna, ne pomaga nič. Drugo leto se zopet cenijo na 50.000 kron. Od teh dobiš toliko letnih obresti, to so tvoji osebni dohodki, plačaj od njih osebno dohodninski davek!

Rekuriramo, a odgovori se nam: »Ni se vam posrečilo dokazati« in basta! Ni čuda da rade nezadovoljnost pri takem samovoljnem postopanju.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 1. julija.

»Klerikali contra baron Hein!« vpije »Narod« in pravi, da je baron Hein hud »klerikalec«, pa ga vendar »klerikalci« sovražijo. Mi smo baje v nemškoliberalne liste (!) dali sami vest o njem, da smo jo ponatisnili! Pravi »Narod«. Poznamo zgodbo o onem, ki je žlice kradel in potem vpil: Primite tatu! Z nemškonacionalnimi in liberalnimi listi so v zvezi oni, ki so nahujskali Schalka in Steina proti dr. Šusteršiču in proti Bohinjcem. Na Dunaju je dr. Tavčar govoril, da je baron Hein

»klerikalec«, samo zato, da bi mu stališče pri ministerstvu utrdil in dobil od njega pomoč za prihodnje boje. Sedaj pa, ko mi samo to poročamo, kar nemški listi pišejo, pa »Narod« ogorčeno brani »klerikalnega« barona Heina! Poznamo take značaje!

Promocija. V ponedeljek 1. julija je bil na českem vseučilišču v Pragi promoviran doktorjem prava gospod Stanko Lapajne iz Krškega, c. kr. avskultant v Gorici. Gospod Lapajne je prvi Slovenec, ki je postal doktor na tej visoki šoli.

Imenovan je č. g. I. Dostal, duhovnik ljubljanske škofije, vojaškim kapelanom II. razreda v rezervi.

Trgovski pomočniki so na privatnem sestanku dne 28. julija l. l. sklenili obrniti se do slov. trgoskega društva »Merkur« z prošnjo, naj stori potrebne korake, da se doseže popolni nedeljski počitek. Nadalje vložijo trgovskemu bolniškemu in podpornemu društvu protest zaradi samonemških letnih poročil. Določilo se je tudi, da se bodo enaki sestanki vršili vsako soboto, in želeli bi bilo, da se trgovski pomočniki živahneje zanimajo za stanovsko organizacijo ter se polnoštevilno vdeležujejo razgovorov, tičočih se izboljšanja službenih razmer trgovskih pomočnikov v kranjski deželi. In to tembolj, ker se neke vrste trgovci bojé organizacije svojih nastavljenecv.

Glasbena »Matica« zaključí šolsko leto 1900/1901 z šolskimi izpiti in javno produkcijo gojencev. Šolski izpiti vršili se bodo skozi tri dni in sicer v ponedeljek, torek in sredo, dne 8., 9. in 10. julija v »Glasbeni Matici«, javna produkcija pa bo v četrtek, dne 11. julija.

Novomeški vodovod! Sl. Narod z dné 28. t. m. je prinesel sledečo brzojavko: »Ministerstvo je odobrilo oddajo del za novomeški vodovod, tako da se z delom takoj lahko začne, ter je to vprašanje rešeno definitivno.« Cela brzojavka kaže Plantanov slog. Da se je oddaja del odobrila, to so rekli uže pričetkom minulega tedna v Ljubljani in drugod: tudi pred 28. t. m. so že dotični akt imeli pri deželnem odboru v Ljubljani potom visoke c. kr. deželne vlade. Ali so znabiti iz Plantanove pisarne brzojavili post festum v »Narodno tiskarno?« Plantan je pri novomeškem vodovodu jako nedolžen. Definitivno so to vprašanje rešili že tudi preje ravno v tem slogu.

V kamniškem kopališču imajo letos tujce celo iz Kajire, Malte in Angleškega.

Izkopine v Kranju. Do petka opoldne so izkopali na občinskem svetu v Lajhu 48 kostnjakov. Našli so železen meč, steklen rog, bronaste igle za lase in mnogo glavnikov in koral.

Na znanje. Čital sem v Vašem cenjenem listu št. 145, da g. Fr. Kotnik z Vrhnike zgradi na svojem posestvu, Krakovski nasip št. 35., novo tovarno za parkete. Omenjeno posestvo sem jaz kupil pred letom od g. Karola Kotnika, in jaz gradim tovarno za parkete in ne g. Franc Kotnik. Prava hiš. št. je 26 ne 35. Blagovolite to v prihodnji številki Vašega cenjenega lista popraviti. — Edvard Schimnitz, tovarna za parkete.

Slavnost gasilcev. Petindvajsetletnica gasilnega društva v Škofji Loki se bo vršila 4. avgusta t. l.

C. kr. vinorejski inspektor c. kr. poljedelskega ministerstva g. Fr. Kurmann bode v prihodnjih dneh prepotoval Kranjsko.

Umrl je v Gorici Anton Grusovin, posestnik in izvošček v 65 letu svoje dobe. — V Kobaridu je umrl umirovljeni orožniški postajevodja g. Franc Štih. — Umrla je v Novem Mestu g. Tereza Wencas, soproga c. kr. davčnega kontrolorja v 43 letu svoje dobe.

Ljubljanske novice. Poročil se je vodja Miklavčeve trgovine v Špitalskih ulicah g. Franc Drolenig z gđ. Mici Miklauc. — Romarjev na Brezje se je peljalo s posebnim vlakom skozi Ljubljano iz litijske okolice okolu 400. Danes zvečer se vlak vrača nazaj v Litijo. — L. nožem v hrbet je sunil v saboto na Karolinski zemlji Janez Jare Jerneja Žitnika in žitniku prizadejal telesno poškodbo. — Sveče kradel je pri gospej Bernardovi

hlapec Ivan Ceč. Dajal je ukradene sveče svojemu prijatelju, da bi mu jih prodal. Čeča so prijeli in odpeljali na Žabjak. — Našla se je ob baraki, v kateri imajo perice umazano perilo, vreča ovsa. — Zgubil je Ivan Švigelj v Ljubljani en stotak in tri desetake, Marija Eberl pa je zgubila zlato zapestnico s tremi diamanti. Zapestnica je bila vredna 100 kron. — Svojim tovarišem v Trbovljah je pokradel raznih stvari Anton Gradišar. Ljubljanska policija je Gradišarja aretovala. — Ukradel je Mihaelu Šusteršiču tat srebrno uro vredno 12 kron z verižico. Policija je tatu na sledu. Ivanu Markiču ukradel je neznan tat srebrno uro in verižico vredno 32 kron. — Stepli so se na Poljanah mešarski pomočniki in vojaki domobranci. — Na rotovž ohladit so pripeljali precej preglasne Rudolfa Kramarja, Adolfa Perkota, Alojzija Moharja in Ivana Glasiča. Poslednji je razgrajal pred sv. Petra vojašnico. — Ljubljanska plinarska družba je imela v preteklem letu čistega dobička 23.429 kron 18 vinarjev, torej uspešno konkurira z električno lučjo. — Povožil je na Opekarski cesti nek kolesar Rudolfa Sršeta. — Krava zgrudila se je danes v Špitalskih ulicah. Krava se je še le vzdignila, ko je njen posestnik iz Šmartnega poslušal glas nekega modrega moža in so ji dali piti — vinca iz gostilne »Pri ribi«. — S kamnom po glavi je obdelal neki Gijeta nekega Trčka. Gijeta je zaprt. — Izgubila je včeraj dopoldne neka deklica na Resljevi cesti oziroma v Slomškovih ulicah papirnato bankovec za 10 kron. Kdor bi ga našel, naj ga blagovoli izročiti našemu uredništvu.

Štajerske novice. Potrjena izvolitev. Cesar je potrdil izvolitev pištajnskega župnika g. M. Tomažiča načelnikom, g. dr. Jankoviča pa namestnikom v kozjanskem okr. zastopu. — Promocija. Gospod Franc Kartin iz Št. Jurija na Štajerskem je bil pretečene dni na graški univerzi promoviran doktorjem vsega zdravilstva. — Smrtna kosa. Dne 27. t. m. zadela je je kap trafikanta v Graški ulici v Celju g. J. Kodriča. Pokojnik je bil blaga duša, vedno zaveden rodoljub. Lahka mu zemlja! — V Pragi je umrl g. A. Pišek, ki je mnogolet služboval na celjski gimnaziji.

S pošte. Poštar g. Rudolf Mulley v Spodnjem Logatcu je pomaknjen v I. plačilni razred 3. stopinji in poštarica Olga Rom v Trebnjem v II. plač. razred 1. stopinja.

Rojanski župnik Jurizza — suspendiran. Tržaški »Novi List« poroča: »Odlok, izdan od trž. škofijskega ordinarijata določa »suspensio a divinis« za župnika Jurico. Ta odlok je bil izdan potem, ko vsi opomini, nasveti, prošnje in grožnje niso pri Jurici dobili zaželjenega vspeha. On, pravcati ljubljenež tržaškega magistrata, se ni malo ni brigal za kar mu je bilo naročeno od strani presv. škofa, marveč slušal je rajši ono, kar mu je narekovala židomagistratova sodrga v zavesti, da se mu nič žalega ne more pripetiti kot magistratovemu pristašu. Sedaj ga je zadela škofova prepoved, ki ga sicer deloma odstranjuje od altarja, ker mu je baje dovoljeno, vsled pomanjkanja duhovnov, da vsaj ob nedeljah čita mašo, da tako rojanski župljani ne pogrešajo svojih verskih dolžnosti v svoji župniji. Vendar bode ta prepoved za Jurico ne le moralno ampak tudi materialno občutljiva.« »Piccolo« strahovito napada tržaškega škofa, ki se je odločil za omenjeno pravnično odredbo. »Novi List« kliče: »Vsakega kristijana dolžnost je, da stoji zvesto na škofovi strani, da mu s tem damo večji pogum v daljnem boju proti sovražnikom katoliške cerkve in našega naroda.«

Iz Gorice se nam piše, da se je te dni ves učiteljski zbor ondotne realke na sijajnem banketu poslovil svojega ravnatelja Schreiberja in od svojega tovariša Plohla.

Otrok zgorel. V Godoviču je zgorel 4letni otrok Jož. Pišlarja, ko je sedel pri ognjišču brez varuha.

Ponesrečila se je v Reichenburgu soproga brzojavnega inspektorja Julija Novotnega. Gledala je delavce, ki so razstreljevali skale. Nek odpadek skale jo je tako hudo zadel, da je vsled poškodbe umrla.

Orožnika napal je kakor se nam poroča iz Smlednika 22 letni Franc Weithauser, ki je orožniku Francu Prohavski po trdem boju uzel sabljo; orožniku se je končno posrečilo napadalcu izviti sabljo, pri aretaciji, pa se je Weithauser tako besno obnašal, da se je sam uletel v bajonet in se težko ranil. Weithauser je pod ključem. **Posredovalni zavod za prodajo realitet** itd. Iv. Nep. Plautza v Ljubljani izvršil, oziroma posredoval je prodajo hiše pred Škofijo št. 1, katero je kupil bivši trgovec g. Jos. Jeglič. Opozarjamo na inserat tega zavoda.

Otroški vrtec ustanove v Tolminu. **Sprememba posestva.** Hišo št. 16. v Tegethoffovi ulici v Mariboru je kupil g. dr. Franc Rosina.

Mrtvega našli so v Savi pri Beričevem Petra Krapo, katerega so iskali že 25 dni. Fantje so baje po Črnučah pili ž njim, ubili ga, oropali ga 600 kron in ga vrgli v Savo.

Sokolski kongres v Pragi ni brez političke važnosti. Velikanski vsprejem so Čehi priredili pariškim gostom. Od meje Češke do Prage so Francozje bili povsod najsrčneje vsprejeti. Povsod jim je donelo nasproti »Vive la France!« Mej francoskimi gosti se nahaja tudi župan sedanje večine pariškega obč. sveta. V Plznu so Francoze na kolodvoru pričakovali deputacije 160 čeških društev. Vse hiše ob železniški progi so bile od tu naprej do Prage v zastavah in ob progi so Čehi napravili tako rekoč špalir do Prage. Po staročeških listih posnemamo, da je vsprejem dosegel velikanske dimenzije. Na kongres je došla tudi črnogorska deputacija v narodni noši. Prostor, kjer se je vršila javna telovadba, je bil širok 100 m. in 150 m. dolg. Gledalcev je bilo 40.000. Najbolj živahno so bili pozdravljeni Francozje in Poljaki. Javne telovadbe se je udeležilo 6000 Sokolov.

167 odlikovanj in redov je cesar podelil povodom svojega potovanja na Češko.

Dr. Weigel, starostni predsednik drž. zbora pri prvi seji drž. zbora v minulem zasedanju, je v soboto ob 6. uri zvečer v Lvovu umrl.

Regulacija rek. Min. predsednik je doposlal okrožnico vsem načelnikom dežel. vlad, da v sporazumljenju z dež. zbori sestavijo načrte glede uravnave rek in potokov v posameznih deželah.

Važna slavnost v Lvovu. V Lvovu so odkrili spomenik bivšemu, sedaj že umrlemu gališkemu ces. namestniku grofu Agenorju Goluchovskemu, očetu sedanjega avstrijskega ministra zunanjih stvari. On je hotel izvesti znani oktoberski diplom in ima za Poljake velike zasluge.

Ljudsko štetje v Galiciji. Galicija šteje po najnovejšem štetju 7.317.023 prebivalcev. Poljski občevalni jezik je naznanilo 3.989.538 oseb, rusinski 3.804.212, nemški 201.846 oseb. Katoličanov je 3.252.308, grških katolikov 3.103.410, židov 810.845. Brati in pisati zna samo 2.210.453 prebivalcev, samo brati 446.154 oseb, niti brati niti pisati pa ne zna 4.660.416 prebivalcev!

Obleke z vlečkami prepovedal je ženskam nositi na cestah obč. svet v Podmoklih na Čškem. Izdal je proti vlečkam poseben razglas.

Narodno gospodarstvo.

Bukovi pragi za železnice. (Govoril poslanec Fr. Povše v deželnem zboru dne 27. junija.)

V finančnem odseku sem sprožil misel, ali bi ne kazalo, da se upravnemu svetu dolenskih železnic, za katere nesi dežela kranjska veliko dolžnost garancije za 40-stotno obrestovanje prioritetnih obligacij (7½, milijona goldinarjev), priporoči bukov les za napravo pragov. Celi bukov gozdi so v naši deželi, iz katerih se more le s podelovanjem v oglje spraviti v denar. Vsi izvedenci pa se edini v tem, da je taka izraba lesa najslabša in najrevnejša. Hrastovega lesa je od leta do leta manj in cena hrastovim pragom narašča. Med tem pa se bukov les skoro ne more kaj prida spečati, in bukovega lesa imamo v deželi v obilici. Najboljši gozdarski veččaki pa so edini v sodbi, da se da bukov les kaj dobro porabiti za prage, če se pravilno impregnira. Ko je letos zboroval avstrijski kmet. svet, razpravljalo se je v gozdarskem odseku, kako bi se dalo bolje spečavati bukov les, in obče priznani veččaki, višji gozdarski ravnatelj Hufnagel, je v svojem poročilu navedel dokaze o popolni porabnosti bukovih pragov. Na Francoskem in v Belgiji rabijo že desetletja bukov prage z najboljšim vspehom.

Seveda treba bukov prave pravilno impregnirati, in skušnja uči, da so tako pripravljene pragi istotako trajni, kakor dokaj dražji hrastovi pragi, ter so znani slučajji, da so že nad dvajset let položeni in se vedno rabni.

Z ozirom na to dejstvo in z ozirom na obilno množico bukovega lesa v naši deželi je tedaj opravičen moj nasvet, da deželni odbor priporoča upravnemu svetu dolenskih železnic, naj poskusi porabiti bukov les za prage.

Upati je, da bo tudi naša dežela v bližnjih letih dobila novih lokalnih železnic, za katere bo morala dežela donášati primerne prispevke. Zato smatram za umestno, da zahtevaj deželni odbor v vseh teh slučajjih, ko se bo razpravljalo o deželnem prispevku, da se pri porabi pragov ozira na bukov les. Država pa se je lotila zgradbe velike svetovne železnice, katera bo stotine milijonov kron stala, in umestno je z ozirom na naše velike bukov gozde, da deželni zbor izreče željo, naj se tudi železniško ministerstvo ozira na bukov prage, katerih se bo na stotisoče potrebovalo pri teh zgradbah.

Ko je valed ameriške konkurence naš izvoz bukovih desk v Italijo skoro popolnoma prenehal, bi lastniki bukovih gozdov mogli bolje spečavati bukov les in zato iz narodnogospodarskega ozira priporočam, da izvoli deželni zbor temu mojemu nasvetu pritrčiti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Čakovao. 1. julija. Danes zjutraj so iz Varaždina od slavnosti „Vienca“ poslavljajočo se deputacijo „Slovenske krščansko-socij. zveze“ Hrvatje mej burnimi ovacijami sprejeli z vozovi do dravskega mostu. Hrvatska delavska slavnost „Vienca“ ob navzočnosti zastopnikov slovenskega krščansko-socijalnega delavstva je bila sijajna in priča nerazrušnega pobratimstva hrvatskega in slovenskega delavstva. Kjerkoli so se pokazali zastopniki „Slovenske kršč.-socijalne zveze“, bili so navdušeno aklamirani. Slovenske govornike so nosili mej gromovitimi vzkliki po dvorani. Daljše poročilo sledi.

Dunaj. 1. julija. Cesar gre jutri na dvamesečno bivanje v Ischl. Na poti obišče sirotišče Norbertinum.

Dunaj. 1. julija. Za proslavo 23-letnice obstoja upravnega sodišča se pripravlja slovesna seja in banket, katerega se vdeleži tudi ministerski predsednik.

Dunaj. 1. julija. Nemški liberalci so sklenili pri dopolnilni dež.-zborski volitvi v okraju Favoriten glasovati za soc. dem. kandidate dr. Adlerja. Nemški radikali in nemška ljudska stranka so sklenili, da ne postavijo svojih kandidatov, skoro gotovo bodo pa glasovali za kandidate internacionalne.

Praga. 1. julija. Vodja orožnikov, ki je pri eksekuciji v Skalici dal povelje orožnikom naj streljajo na kmeta, se je danes sam ustrelil. Pred samomorom je zapisal pismo, v katerem pravi, da se je ustrelil, ker mu vest ne da miru. Zapustil je ženo in štiri nepreskrbljene otroke.

Budimpešta. 1. julija. 4000 delavcev in delavk v damskih konfekcijah štrajka, ker se jim ne zviša plača.

Cetinje. 30. jun. Iz Gusinja se poroča, da so Turki napadli kristjane, sedem jih ubili in več ranili. Ljudstvo je jako vznemirjeno.

Bukarešt. 30. jun. Zbornica je z 61 proti 4 glasovom sprejela izročilno pogodbo z Avstroogrsko.

St. Peterburg. 30. jun. Ogenj v Zarizynu je ugašen. Zgorelo je 24 stavbinkim lesom otovorjenih ladij, 4 večje in nekaj manjših žag s skladišči. Tudi več ljudi je v ognju izgubilo življenje. Škode je okoli pet mil. rubljev.

Madrid. 30. junija. V senatu je vicomte Canepo ostro ožigosal zločince, ki so v Asturiji zažgali cerkev in rekel, da če gre tako dalje, so v nevarnosti zgodovinski spomeniki španski. Minister Veragua je rekel, da bo vlada ostro postopala proti vandalizmu.

Barcelona. 30. junija. Rektor univerze je pozval profesorje, naj protestirajo proti liberalnemu boju proti cerkvi. Liberalni profesorji so se mu ustavili.

Bruselj. 1. julija. 30.000 oseb je napravilo velikanske demonstracije za Bure. Ljudje so izpregli konje izpred vozov burskih častnikov.

Umrli so:

27. junija. Josip Gorenc, posestnika sin, 14 mesecev, Jenkove ulice 4, rhachitis.

V otroški bolnišnici:

27. junija. Ivan Zdražba, železniškega mojstra sin, 7 let, jetika. — Cecilija Pavlič, kajzarja hči, 1½ leta, cachexia serophul.

V bolnišnici:

25. junija. Jakob Habič, dninar, 64 let, paralysis cordis. — Fran Burkelc, dninar, 48 let, plućnica.

26. junija. Rudolf Plevel, delavca sin, 3 leta, jetika.

Žitne cene			
dné 27. junija 1901.			
(Termin.)			
Na dunajski borzi:			
Za 50 kilogramov.			
Pšenica za junij	K 8-15	do	8-20
„ „ jesen	8-37	„	8-39
Rž za junij	7-91	„	7-95
„ „ jesen	7-16	„	7-18
Turšica za junij	5-61	„	5-62
„ „ julij-avgust	5-62	„	5-63
„ „ september-oktober	5-81	„	5-81
Oves za junij	6-69	„	6-70
„ „ jesen	6-69	„	6-70
Na budimpeštanski borzi:			
Pšenica za oktober	8-11	„	8-12
Rž za oktober	6-75	„	6-76
Oves za oktober	5-34	„	5-35
Koruza za junij	5-12	„	5-13
„ „ julij	5-32	„	5-33
(Efektiv.)			
Dunajski trg.			
Pšenica banaska	K 8-25	do	8-50
„ „ južne žel.	7-60	„	7-85
Rž	—	„	—
Ječmen	—	„	—
„ „ ob Tisi	5-70	„	5-80
Koruza ogerska	6-80	„	7-20
Činkvant	7-85	„	8-00
Oves srednji	8-00	„	10-00
Fizol	—	„	—

Meteorologično poročilo.					
Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.					
Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo
28	9. zveč.	738.7	18.8	sl. svzh.	jasno
29	7. zjut.	739.2	14.5	sl. jug	jasno
29	2. popol.	737.6	27.0	sl. jvzh.	del oblak.
29	9. zveč.	738.3	19.7	sl. jzah.	sk. jasno
30	7. zjut.	739.1	16.5	brezveetr.	jasno
30	2. popol.	737.4	28.1	sl. jvzh.	„
30	9. zveč.	736.2	21.8	sl. svzh.	jasno
1	7. zjut.	734.0	18.2	sl. sever del. oblak.	0-0
1	2. popol.	730.8	26.0	p. m. jzah.	oblačno
Srednja temperatura petka 18.8°, norm.: 19.0°.					
Srednja temperatura sobote 20.4°, normale: 19.0°.					
Srednja temperatura nedelje 20.4°, normale: 19.1°.					

Dunajska borza.

Dné 1. julija.	
Skupni državni dolg v notab	98-85
Skupni državni dolg v srebru	98-75
Avstrijska zlata renta 4%	117-95
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	95-85
Ogerska zlata renta 4%	117-95
Ogerska krona renta 4%, 200	93-25
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1649-—
Kreditne delnice, 160 gld.	647-—
London vista	239-50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-37½

Dné 27. junija.	
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	181-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	171-25
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	208-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-10
Tisne srečke 4%, 100 gld.	144-50
Dunavske vravnave srečke 5%	258-—

Zahvala.

Visokorodna gospoda **Hugon Noet**, predsednik upravnega sveta kranjske obrtne družbe in veleobrtnik na Dunaju, ter **Karol Luckmann**, generalni vodja kranjske obrtne družbe in deželni poslanec na Jesenicah, sta izvolila pokloniti jeseniški občini v dobrodelne namene znatna zneska po 1000 K.

Podpisnemu je prijetna dolžnost v imenu jeseniške občine imenovana p. n. gospoda najtopleje zahvaliti za ta veledušna darova.

Občinski urad na Jesenicah,
dné 30. junija 1901.

Jostp Klínar,
župan.

658 1-1

Sprejmeta se takoj eden ali dva mizarska pomočnika,

dobra delavca, pod ugodnimi pogoji. — Kje, izve se pri **Franču Veber-ju**, posestniku in mizarskem mojstru v **Železnih hiš. št. 53 (Jesenovec).** 630 5-4

C. kr. koncesijonovani posredovalni zavod za prodajo realitet Iv. Nep. Plautz-a v Ljubljani, Rimska cesta
prevzema zaznamovanja 652 2-1

nakupovanj in prodaj vsakovrstnih posestev in poslopij itd. itd.
pod najkulantnejšimi pogoji.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina
je
najboljša mizna in osvežujoča pijača, 10 24

katera je preskušena pri kašlju, vratnih boleznih, žledom in mehurnem kataru.

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.

Prospekti zastonj in franko

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri **Mihael Kastner-ju** in **Peter Lassnik-u** v Ljubljani.

Franc Drogenig
Mici Drogenig rojena Miklauc
poročena.

Ljubljana, dné 29. junija 1901.

654 1-1

Zaloga šivalnih strojev
471 25-9
JAN. JAX v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 17.

Zastopnik izvrstnih „**Dürkopp**“- in „**Waffenrad**“-koles.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba „MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni vteti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnic.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe. Odgovorni vrednik: Iven Rakevec. Tisk „Katoške Tiskarne v Ljubljani.